הערל פרק שמיני יבמות עח.

דאי עבר ונסיב. לו בת ישראל לו גיורת: **דאי לא כתב קרא.** מידי דעל ידי עבירה קאתי לא כתב קרא לגימור[ד] בנים אשר יולדו כו' דהא לא שכיח למיתי לידי דור שלישי: **והרי ממזר.** דאיהו לא הוי ממזר אלא ע"י עבירה שבא אביו על מייבי כריתות וכתביה קרא לא יבא ממזר[ה] ואע"ג דלא שכיח לאיצטריך קרא למיכתביה דלכי מיתרמי לא נטמע ביה: **דאי להיתירא.** כגון שלישי יבא וגו'[ו]: **והרי מחזיר גרושתו.** משניסת לאחר דאי הוא וכתב קרא להיתירא דכתיב (דברים כד) כי תועבה היא ודרשינן (קידושין ד' עז.) היא תועבה ואין בניה תועבין: **הכא משום עיקר איסורא כתביה.** לאשמועינן דאיהי מיהא תועבה הויא: **אם נאמר בנים כו'.** לכתוב בן שלישי יבא וגו' או דור שלישי יבא להם ולא לכתוב בנים: **בן ראשון ושני.** גר מצרי שנולדו לו שלשה בנים לאחר שנתגייר הכן הראשון והשני יאסרו והשלישי מותר: **לכך נאמר דורות.** לאשמועינן דכל בניו אסורים ובני בנים מותרים: **ואם נאמר דור שלישי ולא נאמר בנים.** הייתי אומר לאותם ישראלים העומדים על הר סיני הוא אומר דור שלישי שלכם יבוא להם בקהל לומר בכם ובבניכם[ז] אסורין מצרי ואדומי אבל בבני בניכם[ח] מותרים ומשם והלאה מותרין מצרייס אפילו גר ראשון: **מהם מנה.** הוא ראשון בנו שני ובן בנו מותר: **להם הלך אחר פסולן.** מרי להם כתיבי[ט] ומשמע הלך אחריהם דאם נטמעו בכשרים כגון מצרי שנשא ישראלית וישראל שנשא מצרית הלך אחריהן והולד פסול עד דור שלישי: **ואיצטריך למכתב להם.** דמשמע דמהם מנה ואיצטריך דאם יולדו ולא מיתא דאם יולדו מבניהם מנה וקשו קראי אהדדי אלא למילתא אחריתי איצטריך: **כתב רחמנא אשר יולדו.** (י) אלא דיה דמגרות ואילך דיה: **לו בני ממזר.** לגימרא הלך אחר פסולו שאם נשא כשרה בנו ממזר: **מן טיפה כשרה.** מישראל טהור: **שאני הכא.** בני שפחה גזירת הכתוב היא דולד שפחה כשפחה: **אפי' ראשונה נמי.** יש"ל לבנו: **הלה מהכפר.** הולך ירעה: **הלה מהכפר כולהו.** והיא תרעה: **אי אמרת בשלמא עובר לאו ירך אמו הוא.** משום הכי הלה בולדה מתכפר דהוי חטוב בשעת הפרשה כבהמה בלתי נפסלה והוה ליה כמפרש ב' חטאות בלחריות שאם תאכל האחת יתכפר בחברתה. וכי אמרינן ולד חטאת לגיתה היכא דאפרש בהמה ריקנית ונתעברה וילדה: **והשניה פרעה.** וכי אמרינן (תמורה דף עז.) חטאת שכפרו בעליה לגיתה אזלא כגון שהפרש חטאת ואבדה והקריב אחרת תחתיה ואחר כך נמצאת ראשונה: **בלידה.** הלך אחר האם: **קרקפנא.** אדם חטוב: **בי עמודי.** היכא דגרסי: **כי אמר ר' יוחנן.** ומפי השמועה אמרת ולא מדעתך: **אין צריך עכילה.** לשוס גירות דסלקא ליה עכילה לאמיה: **משום דר' יצחק דאמר דבר תורה רובו ומקפיד עליו חונך.** והכא לא קפיד בהאי מלילה האי[כ] ולדא דרביתיה הוא ואע"ג דאמר התם גזרו על רובו שאין מקפיד כו' הכא אוקימנא אלדאוריתא: והא

*מצרי שני במה יטהר. ואי"ת יש"ל שתוקים דהא ר' יהודה אית ליה כפ' עשרה יוחסין (קדושין עג.) בקהל ודאי הוא דלא יבא בקהל בספק יבא והכא נמי יהא מותר לבא בקהל דממזר ודאי הוא דלא יבא הא ממזר ספק יבא ויש לומר דשתוקין לא שכיחי אי נמי דממזרת דלא אפשר אלא באיסור תשיב דאי ודאי לא כתיב *ואי"ת ויש"ל דגמיה והולד כשר לרבי יוחנן דאמר בסמוך מלרי שני שנשא מצרית ראשונה בנה שלישי הוי דנתר דידיה שדינן וי"ל דר' יוחנן דהכא סבר כאידך דרבי יוחנן דאמר רב דימי א"ר יוחנן בנה שני הוי דנתר דידה שדינן ליה ואי"ת והא כתיב קרא דאי לרבי יוחנן דדרשי לעיל (דף עז:) מעמיו לבא גר ומעמיו הבא על בת ישראל וי"ל דיתורא דקרא אתי שפיר לדאי אבא מצרית דקרא לא: **הוה אמינא מצרית מעוברת** שנתגיירה היא ובנה חד הוא **כתב רחמנא אשר יולדו.** ואי"ת אי סבר כרבי יהודה א"כ ליתא דאיצטריך אשר יולדו לומר שהכתוב מלגן בלידה ואי כרבי שמעון היכי ס"ד דהיא ובנה חד הוא כיון דקסבר מלרי ולא מלרית וי"ל דקס"ד כיון שהולרתו בגכרית מצרי דור ראשון: **חזיתיה** לדישך בני עמודי. פירוש רבך דמלינו רבה שהלך ללמוד לפני רבי יוחנן בשילהי כתובות (דף קיא.)[ם]: **בעלמא** בתר אבוה שדינן ליה. דעובר לאו ירך אמו הוא והא דמשמע בסוף פרק שני דגיטין (דף כג: ושם) דאית ליה לרבי יוחנן דעובר ירך אמו הוא גבי הא דקאמר גרלין הדברים שעבד מקבל גט מיד רבו של אביו כו' התם אלינא דרבי אייבי וגרסינן התם בסיפא מאי טעמא דרבי: **אלא** הא דאמר רבא נברית מעוברת בו'. וא"ת ומאי פריך מרבא הא בהדיא אית ליה דעובר ירך אמו הוא כפ' כל האסורין (תמורה ל:) ובפרק שור שנגח את הפרה (ב"ק דף מז. ושם) דקאמר היא וולדה נגחו היא וולדה נרבעו ואמר ר"י שרוקה ליישב דברי רבא דהכא אפילו כרבי יוחנן: **רובו** ומקפיד עליו חוצץ. לא כמו שפירש בקונטרס בפ"ק דסוכה (דף ו: ושם) דהיינו דוקא בשערו אבל בגופו חוצץ אפילו מיעוטו שאין מקפיד דא"כ למה לי קרא לשערו דדרשינן (שם) את בשרו את הטפל לבשרו כיון דהלכה למשה מסיני נאמרה לו בפירוש שערו רובו ומקפיד עליו כו' ועוד מדקדק ר"ת דאי בשערו דוקא ה"ל למימר הכא אימור דאמר רבי יצחק שערו בשרו מי אמר ומיהו בגלגו הכי פריך שפיר: מי

*מצרי שני במה יטהר דלמא[ו] דאי עבר ונסיב דאי לא כתיב קרא הרי ממזר דאי וכתביה קרא דאי לאיסורא כתב דאי להיתרא לא כתב הרי מחזיר גרושתו דאי להיתרא וכתביה התם משום עיקר איסורא הוא דכתביה ת"ר אם נאמר בנים למה נאמר דורות ואם נאמר דורות למה נאמר בנים אם נאמר בנים ולא נאמר דורות הייתי אומר בן ראשון ושני אסור שלישי מותר לכך נאמר דורות ואם נאמר דורות ולא נאמר בנים הייתי אומר [ז]לאותן העומדים על הר סיני לכך נאמר בנים להם [א]מהם מנה להם [ב]הלך אחר פסולן ואיצטריך למיכתב להם ואיצטריך למיכתב אשר יולדו דאי כתב רחמנא אשר יולדו ה"א מבניהם מנה כתב רחמנא להם ואי כתב רחמנא להם ה"א מצרית מעוברת שנתגיירה היא ובנה חד [ג]כתב רחמנא אשר יולדו ואיצטריך למיכתב להם הכא ואיצטריך למיכתב [ד]לו גבי ממזר דאי כתב רחמנא הכא משום דבא מטיפה פסולה אבל ממזר דבא מטיפה כשרה אימא לא ואי כתב רחמנא גבי ממזר משום דאין ראוי לבא בקהל לעולם אבל הכא אימא לא צריכא אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן [ג]מצרי שני שנשא מצרית ראשונה בנה שלישי הואי אלמא קסבר בתר דידיה שדינן ליה מתיב רב יוסף רבי טרפון אומר [ד]יכולין ממזרים ליטהר כיצד ממזר נשא שפחה הולד עבד שחררו נמצא בן חורין אלמא בתר דידה שדינן ליה שאני התם *דאמר קרא [ה]האשה וילדיה תהיה לאדוניה מתיב רבא [ו]אמר ר' יהודה מנימין גר מצרי היה לי חבר מתלמידי רבי עקיבא ואמר אני מצרי ראשון ונשאתי מצרית ראשונה אשא לבני מצרית שניה כדי שיהא בן בני ראוי לבא בקהל ואי ס"ד בתריה דידיה שדינן ליה אפילו ראשונה נמי הא אמר ליה רבי יוחנן לתנא תני ראשונה כי אתא רב דימי אמר רבי יוחנן [ז]מצרי שני שנשא מצרית ראשונה בנה שני הואי אלמא בתר אימיה שדינן ליה אמר ליה אביי אלא הא דאמר ר' יוחנן [ח]הפריש חטאת מעוברת וילדה רצה מתכפר בה רצה מתכפר בולדה אי אמרת בשלמא עובר לאו ירך אמו הוא הוה ליה כמפריש שתי חטאות לאחריות ואמר רב אושעיא [ט]הפריש שתי חטאות לאחריות מתכפר באחת מהן והשניה תרעה אלא אי אמרת עובר ירך אמו הוא הוה ליה ולד חטאת [י]וולד חטאת למיתה אזיל אישתיק א"ל דלמא שאני התם דכתיב אשר יולדו הכתוב תלאו בלידה א"ל [יא]קרקפנא חזיתיה לדישך ביני עמודי כי אמר רבי יוחנן להא שמעתא טעמא דכתיב אשר יולדו הא בעלמא בתר אבוה שדינן ליה אלא הא דאמר רבא [יב]נברית מעוברת שנתגיירה *בנה אין צריך טבילה אמאי אין צריך טבילה וכי תימא משום דרבי יצחק [יג]דאמר רבי יצחק "דבר תורה רובו ומקפיד עליו חוצץ רובו שאינו מקפיד עליו אינו חוצץ והא

עין משפט
נר מצוה

סב א מיי' פי"ב מהלי' איסורי ביאה הלכי יט סמג לאוין קיב טושי"ע אה"ע סימן ד סעיף ג:
פד ב מיי' שם טושי"ע שם סעיף ו:
פה ג מיי' שם הל' כ טושי"ע שם סעי' ד:
פו ד מיי' שם פי"ו הלכה ל סמג לאוין קיח טושי"ע שם סעיף כ:
פז ה מיי' שם פי"ב הלכה כ סמג שם קיב קנז טושי"ע שם סעיף ו:
פח ו מיי' פי"ד מהלכות פסולי המוקדשין הלכה ו:
פט ז מיי' שם הלכה ה:
צ ח מיי' שם הלכה ה:
צא ט מיי' פי"ג מהל' איסורי ביאה הלכה ז סמג לאוין קנז טושי"ע י"ד סימן רסה סעיף ו:
צב י מיי' פ"א מהלכי מקואות הלכה יב סמג עשין רמח טושי"ע י"ד סימן קלח סעיף ה:

תוספות ישנים

מצרי שני כמאי טיהר. וא"ת יש"ל מתוקת תשיעית דאיכא מ"ד לקמן ממזרת לאחר עשרה דורות מותרת וא"כ כי יש ממזרת תשיעית תהיה כתו כשרה כי עשירית תהיה וי"ל דמלגלא דלא שכיחא הוא שיהי כל כך ושיפרו וירבו עד עשרה דורות דאיתם כל כך דורעים ואי איתם דיעיבר כל כך לא היו ועוד"ל דהתיתת הכת כשרה לאחר עשרה דורות אבל הכן שמא לא יוכשר דהא לא אמר לקמן אלא ממזרת דמותרת לאחר עשרה דורות אבל הכשר שמא לא יוכשר: מצרי שני שנשא מצרית ראשונה בנה שלישי הוי דהא דאמרינן לעיל הלך אחר פסולים סייגו דוקא בעמוני ומלרי שנשא את ישראל לו איסקא אבל בעם אחר לא אירי לעיל: לדישך בי עמודי פ"ה אבי שהיה לפני רבי יוחנן ותימה דלא מלינו שעלה אבי לארץ ישראל. ונראה דר"ל לדישך רבה שהיה רבי של אבי רבה יש לך רב ומנו רבי יוחנן ואפשר שעלה ללמוד בשביל: בשום דר' יצחק דאמר ר' יצחק (ד"ח) ריבו ומקפיד עליו וכו' יש לו מקפיד ואע"ג דאמרינן התם גזרו על רובו שאינו מקפיד משום רובו המקפיד מ"מ אינה מרגיל דמשום מעלת נירות אוקמוה דבנן אלדאוריתא:

מוסף רש"י

(המשך)
מעשהו ותעברה וילדה, דהלכה למשה מסיני ניתנו חמש חטאות מתות ובכסי גמירי לה דמתה, אבל אי אפשרה תעוברה תביא עוכר בבהמה אחרת ותיגלא עליה קדושה בחמני בפשיה והרוא ליה בתפרים שתי חטאות לאחריות דמתכפר בחטאו אילגא והשניה תרעה (תמורה י. וכעי"ז שם כה. ותחתות פא.). קרקפנא. בעל הגלגולת, כלומר אדם חטוב (ערובין כב:). ביני עמודי. של בית מדרש של

ר' יוחנן (שם). דבר תורה. הלכה למשה מסיני בתורה שבעל פה (ערובין ד. סוכה ז. ונדה סז.) לאחר מר שיעורין תלינן ומרילין הלכה למשה מסיני (נדה שם). רובו. דוב שערו, אאם יש בו דבר המונע כגון דם יבש ודיו ושיש יבש אי אקשור רובו אחת אחת (ערובין ד. וכעי"ז סוכה שם ונדה שם). ומקפיד עליו. שמלטער על לגלוץ זה שבחאמו (ערובין שם). רובו שאינו מקפיד עליו. הוה ליה כגופיה דהאיל ואין קופו לשלו ומטיל לגביה אלא חוץ (סוכה שם וכעי"ז ערובין שם).

מסורת הש"ס

א) [לעיל י.], ב) [כ"ב קב.], ג) קדושין סז., ד) שם סט., ה) [לעיל עז: סוטה ט. תוספתא קדושין פ"ה], ו) לקמן פד., ז) תמורה [יוד.] כה. [מנחות פא.], ח) עירובין כב: [ר"ל דס"ל שם כעל הגלגלת כלומר אדם חטוב], ט) עירובין ד: סוכה ו: נדה סז., י) כפ"א [ליתא: למימר], יא) [דברים כג.], יב) כפ"א: בניכם, יג) [דברים כג.], יד) [ולהלן רש"ל], טו) [וע"ע תוספות עירובין כב: ד"ה קרקפנא].

תורה אור השלם

1. בָּנִים אֲשֶׁר יִוָּלְדוּ לָהֶם דּוֹר שְׁלִישִׁי יָבֹא לָהֶם בִּקְהַל יְיָ׳ דברים כג ט
2. לֹא יָבֹא מַמְזֵר בִּקְהַל יְיָ׳ גַּם דּוֹר עֲשִׂירִי לֹא יָבֹא לוֹ בִּקְהַל יְיָ׳ דברים כג ג
3. אִם אֲדֹנָיו יִתֶּן לוֹ אִשָּׁה וְיָלְדָה לוֹ בָנִים אוֹ בְנוֹת הָאִשָּׁה וִילָדֶיהָ תִּהְיֶה לַאדֹנֶיהָ וְהוּא יֵצֵא בְגַפּוֹ: שמות כא ד

גליון הש"ס

גמ' מצרי שני בבאר שבע. עי' קידושין סז ע"א תוד"ה בנה שלישי: שם דאמר קרא האשה וילדיה. לעיל כב ע"ב: שם בנה אין צריך טבילה. עי' לעיל מז ע"ב תד"ה מעבילין אותו: תד"ה מצרי וכו' וא"ת ישא נתינה וכו'. עי' עוד אגן מגילה יד ע"ב ד"ה דאמיה:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה כתב דמתמה וכו' ואילך חשבינן מדא דלא הס"ד ותיכף היא נמחק:

מוסף רש"י

מצרי שני. שנתגייר אביו, שנשא מצרית ראשונה. שנתגיירה היא, בנה שלישי. ומותר לישא ישראלים, כדכתיב דור שלישי יבא להם, דכיון דיש קדושין ואין עכירה, נמית אבותם קרינא ביה ישראל, והא דאמרינן להם הלך אחר פסולן, הייגו לענין ישראל שנשא מצרית לו מלרי שנשא ישראלים, דיש קדושין ים עכירה עד שלשה דורות הולד הולך אחר המלרי, דזילזל להם כתיב ואחריהם הולכים הולדים, אבל לענין מלרי ומלרית לא מגמר לן מהי להם מידי, דהא בתרייהו להם קרינא ביה, יהוא מלרי והיא מלרית (קדושין סז.). יכולין ממזרים ליטהר. מפסול זרעם, שלא יהו כגיסם ממזרים (שם סט.). הולד עבד. ואין ממזר דהא ולדה כמוה (שם). שחררו נמצא בן חורין. ומותר בישראלים (שם). אני מצרי ראשון. הוא עלמו נתגייר (סוטה ט.). אשיא לבני מצרית שניה. בת מצרית ניירת יגר מלרי, שהתא היא שניה לגירות, כדי שיהא בן בני שלשי ויהוי ליה בת ישראל, דכתיב (דברים כג) בנים אשר יולדו להם דור שלישי יבא להם בקהל ה', שאם הייתי משיא לבני מצרית ראשונה, היה בן בני בני מלך האם, דאמר בנים אשר יולדו להם, הלך אחר פסולן, מגימין ליה הא דאמר בנכרית (בת.), שהעמוניים והמלרים מיתהרן לבא בקהל שכבר עלה בחברית ובלבל את כל האומות, והכא נמי קתני כתר דהך מילתא בתוספתא דקדושין אמר לו ר"ע מגימין טעית שכבר עלה בחברית ובלבל כו' (סוטה ט.). רצה מתכפר בה רצה מתכפר בולדה. כי אמרינן ולד חטאת למיתה אזיל, הייגו היכא דמפרש

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com